

spectacol oferit de Rusia, unde rezoluțiile luate de toate corpurile statului, dela Sovietul uzinelor și kolkozuri, pînă la Academia de Științe, reclamă „la mort des chiens pour les chiens!” In fața tuturor convulsiiunilor sîngeroase ale visului umanității înfrățite (?) sinistrul tablou al lui Petru cel Mare masacrînd pe *strelți*, își pierde orice culoare, încheie Labry.

Ce țel urmărește această neîntreruptă epurațiune, pătrunsă succesiv în toate domeniile de activitate ale țării? Dar mai ales, ce urmăresc acești așa mulți „dușmani ai poporului”?

Poate că nu e decît un fel de „explicație” pentru tot ce n’a reușit conform prevederilor, pentru tot ceace e defectuos în regimul bolșevic, pentru tot ceace șchiopătează în această activitate peste tot și în totul etatizată. Dar poate că este și altceva, cu mult mai grav, privind însăși viabilitatea sistemului bolșevic; căci în afară de stricarea acestei socoteli lipsite de puțințele unei aplicațiuni interne, bolșevismul se mai găsește în fața unei alte crize. Amăgindu-se cu privire la apropiata aprindere a revoluției mondiale, a constatat dimpotrivă ridicarea vigoasă a unor dictaturi fasciste, anticomuniste, care au indignat elanul bolșevic la frontierele U. R. S. S.-ului. Eșecul revoluției mondiale, a impus o serie de *adaptări* stalinienne, — care în realitate nu sînt decît concesiuni burghize — în interior: țara s’a militarizat impunînd ierarhia, sub raport economic au apărut atîtea accesorii capitaliste (monedă, bănci, intermediari, etc....) sub raport religios s’a dat deplină libertate culturilor, în cea mai mare parte Rusia redevenind creștină, ba chiar se observă unele tendințe spre naționalism. (De unde la început evreii conduceau mai pretutindeni, acum a început o adevărată prigoană împotriva șovinismului evreesc. Pe acest teme a fost arestat Rafalski directorul teatrului evreesc din Minsk, ș. a....) Mai mult decît atît, printr’o curioasă reîntorcere, dictatura staliniană copie în cea mai mare parte procedeele țarismului: deportări, arestări, execuții, fără prealabile judecăți.

Așa fiind, cunoscătorii chestiunii tind să creadă că nu e vorba numai de-o luptă între șefi (Troțchiști-Staliniști), nu e vorba deci de-o luptă între persoane, ci — spun ei, — asistăm la începutul unei lupte mult mai adînci, care pune în joc stabilizarea sau căderea revoluției actuale. Prea stau față în față elemente contradictorii: comunismul visat, cu militarismul și ideea de patrie, în care-a fost educat tineretul, pentru a nu se întimpla ciocnirea. Tendințele separatiste pe care le manifestă tot mai categoric Rusia Albă, Ucraina, Caucazia, Carelia locuită de finlandezi, Siberia orientală populată de mongoli, etc.... par a arăta că frămîntările au ajuns destul de departe, periclitînd într’o măsură necunoscută încă, însăși unitatea federației sovietice. V. Tufescu.

Iarăși despre statul.

Cea mai reușită statuie, din cîte s’au ridicat pe pămîntul țării romînești este, fără tăgadă, statuia cronicarului Miron Costin, din Iași. Esteții sînt unanimi în această părere. Este cea mai reușită, fiindcă îndeplinește toate calitățile ce se cer unui monument public:

E elocventă, fără să fie zbuciumată. E ireproșabilă ca forme anatomice și ca proporții. E ideal adaptată la un soclu cu o arhitectură pitorească și cuminte. E documentat costumată. E expresivă și sugestivă. Și, mai cu seamă, e *decorativă* și perfect încadrată în decorul înconjurător.

Se zice că un celebru sculptor din Renaștere avea obiceiul să spună ucenicilor săi : o statuie se cuvine așa fel construită încît — dacă i s'ar da drumul, de-a berbeleacul, de pe vârful unui munte — să ajungă teafără în vale.

Cu alte cuvinte : o statuie este un obiect de artă, menit să reziste în timp la cît mai multe accidente.

Indiferent dacă e făurită în marmoră, piatră sau bronz (materialul sticlă ori ghips este exclus în asemeni întreprinderi) statuia trebuie să păstreze, pe cît posibil, forma unui *bloc unitar*. Adică fără lăbărțări fragile.

Michel Angelo, cel mai desăvîrșit statuar din cîți s'au perindat pe fața planetei noastre, a înțeles adînc acest principiu și l'a aplicat pretutindeni, cu rigurozitate, în toată uriașa lui operă. Această strictă subordonare la necesitățile rezistenței materialului, nu l'au împiedecat deloc să impune creațiilor lui maximum de mișcare și de expresivitate.

Dar o statuie publică (vezi „nota” din numărul precedent) ori cîte calități plastice ar avea, nu și-a atins încă scopul pentru care a fost ridicată, dacă distonează sau se pierde în decorul în care este menită să figureze.

Se comit, pretutindeni, greșeli de neiertat : Ici o statuie de granit gris-albăstrui profilată pe albastrul cerului. Dincolo o statuie de marmoră sau de piatră albă, profilată pe o zidărie în aceiași culoare. În parcul cutare, bustul, de culoare verde, al unui personajiu oarecare, profilat pe verdele boschetului. Alături bustul unui poet, turnat în bronz cafeniu, profilat pe trunchiul cafeniu al unui tei, etc. etc. Toate acestea pot rămînea lucrări apreciable în atelierul sculptorului, dar așezate acolo unde au fost așezate sînt opere *pierdute*. Se topec în decorul înconjurător. În toate timpurile, (în care a dominat sentimentul pentru Frumos), marmora albă a fost hărăzită să figureze în parcuri verzi, iar bronzul să se detașeze pe fonduri luminoase.

Un violonist nu se poate produce pe malurile Niagarei și nici o fanfară într'o cabină de telefon. N. N. Tonitza.

„Eterna poveste.

Un ziarist francez, reflectînd opinia curentă a Cancelariilor, scria la 1878 în previziunea unei conflagrații generale :

„Europa dorește pacea cu atît mai mult cu cît știe că această pace nu odihnește pe baze solide, că o zdruncinătură violentă este de așteptat în curînd și că trebuiește un repauz absolut de cîțiva ani pentru pregătirea marelor evenimente pe care toți oamenii politici le presimt”.

Trista presimțire s'a realizat, însă abia la 1914. Facă Domnul ca și presimțirile ziariștilor de azi și a oamenilor politici din zilele noastre, rețative la evenimente funeste asemănătoare, să nu se realizeze decît tot peste trei zeci și șase de ani. Am mai avea răgaz până pe la 1973. T. E.

„Sponajul interzis”.

De aproape o sută de ani există la Iași o *Academie a Artelor Frumoase*, în care — printre alte multe — studenții sînt obligați să facă și studii de perspectivă arhitecturală. Sînt obligați, mai ales, să studieze frumusețea